

efter at alle kræfter er blevet sat ind på at holde dem oppe. Der synes at herske en dyb angst for at se en diletantens ofte uundgælige vej ned mod den hårde cement i øjnene. Man river gerne hundreder af begavede menneskers tilværelse i stumper og stykker, om dog blot idioterne kan klare sig! Ole Olsens indsats er naturligvis bedømt på dens positive sider, men Ebbe Neergaard er meget lakonisk i sin karakteristik af de tendenser, som førte frem mod katastrofen, og man glæder sig over hans muntre kynisme over for det diletantiske.

Talefilmperioden har sine lyse sider, men det er alligevel typisk for den, at meget få af selv de bedste film ikke kan give anledning til længere overvejelser. Ebbe Neergaard slipper ikke derfor taget i læseren. „Historien om Dansk film“ er spændende til måske lige de allersidste sider, hvor han selvfølgelig enten må stille sig afventende eller meget høflig an. (Erik Ulrichsen følger ham i en omtale af dansk film fra 1956, da manuskriptet blev afsluttet, og op til i dag. Kort, enkelt, sagligt med en ubevidst undertone af håbløshed, som fremover kun kan dementeres af filmproducenterne!).

„Historien om Dansk film“ er tjenlig til at gøre os opmærksom på, at vi har en filmtradition, der kan bygges videre på. Desuden beskæftiger den sig en del med arten af det kunstneriske temperament, der står til rådighed, ikke i perioder, men *altid*. Ebbe Neergaard repræsenterer her den virkelig intellektuelle, den virkelig dannede kulturpersonlighed, som står det store publikum meget nær.

Bent Grasten.

Groucho & J. H. Marx

„Groucho and Me“. *The Autobiography of Groucho Marx by (of all people!) Groucho Marx. Bernard Geis Associates. New York 1959.*

Det er med taknemmelighed, man allerede i forordet til denne „selvbiografi“ konstaterer, at *Groucho Marx* har givet en god dag i realiteter, data, tilforlideligheder, karakteristiker, „sandheder“, der slår alle andre sandheder“, kronologi og hvad der ellers gives af konventioner i forbindelse med sådanne bøgers affatning. Det kræver en solid portion mod at bryde med disse regler, der i øvrigt for størstedelens vedkommende er affødt af menigmands lyst til at begrave sig i en verden befolket af enkedronninger, storfyrster såvel af titel som af guldrandede papirer og ikke mindst af filmens mere eller mindre stabile koryfæer. Samme nyfinghedsudslag dækker sig i nogen

grad bag de mere seriøse kunstnerbiografier, hvis værdi det heller ikke er pænt at betvivle i vor psykoanalytisk inficerede verden. Groucho Marx mener, at han også på dette felt kan tillade sig at smyge hensynet til publikum af sig, selv om han allerede i indledningen er klar over, at der skal mere end løfter om afsløring af privatlivet til at sælge bøger i vore dage. Han foreslår derfor regeringen, at den uddeler de amerikanske overskudsaggre af hvede til forfatterne, så de i stil med fjernsynets reklamer kan udlove en sæk hvedemel til hver den, som køber deres bog.

Groucho Marx har haft rigelig lejlighed til at videregive sin uvurderlige form for vid, så denne bog har for ham været en kærkommen mulighed for at fremsætte sine synspunkter i et sprog, der også kan fattes af folk uden større humoristisk sans. Den løse fortælle måde og de tvivlsomme anekdoter til trods lykkes det ham at give læseren et indtryk af den amerikanske „vaudeville“, som i miljø og udformning ikke har sit sidestykke i teaterhistorien. At det lykkes at overføre de marxske numre til film, skyldes, i følge Groucho Marx, først og fremmest *Irving Thalberg*, „M. G. M.“s producer, Marxbrødrenes ven, velgører og læremester. Groucho Marx har store og pæne ord tilovers for ham og tillægger ham hovedæren for deres to største succes'er „Halloj i Operaen“ og „En Dag paa Galopbanen“. Venskabet med Thalberg fornemmes meget stærkt på baggrund af Groucho's bidende karakteristikker af de hundredevis af personer, han har lært nærmere at kende. De hedder „forunderligt nok“ alle sammen Delaney – et navn, der efter denne bogs udgivelse er svartet så grundigt, at man resten af livet vil vogte sig for personer, der bærer det.

Fornuftige mennesker har gjort det ind en vane at skælde Hollywood ud, og Groucho Marx danner ingen undtagelse; han gør det blot morsommere end de fleste. Han taler med glæde om filmen som medium, men fortæller, at han under indspilningen af „En Nat i Casablanca“ indså, at han ikke var ung længere. Filmen stillede store krav til fysikken, og han besluttede sig til at prøve fjernsynet. „En Nat i Casablanca“ affødte iøvrigt en sindsoprivende brevveksling mellem „Warner Bros.“, som nogle år forinden havde filmet „Casablanca“ og derfor frygtede, at man trådte deres rettigheder for nær, og „Marx Bros.“, repræsenteret af Groucho, hvem det efter blot tre breve med korte handlingsbeskrivelser af filmen lykkedes at forvirre „Warner Bros.“ i en sådan grad, at de aldrig siden lod høre fra sig.

Fjernsynet bød Groucho på nye og interessante opgaver og problemer, og han lægger

vægt på, at fjernsynet rummer muligheder for ældre mennesker! Som i filmen måtte han også i fjernsynet udkæmpe utallige orddueller med producere for at få lov til at beholde sit særpræg så langt ud som til den malede moustache. Han tror dog på fjernsynets muligheder for at sætte mennesket i centrum, for at bringe kontakt mellem mennesker, for at fremstille og afsløre mennesker.

Groucho Marx som samfundsborger og efterlever af *the American Way of Life* er forrygende læsning. De umulige situationer, han med stoisk ro og engleagtig tålmodighed kaster sig ud i for at følge flokkens mest rodfæstede og mest velsete fritidsbeskæftigelse, sætter ikke ham selv men fritidsbeskæftigelserne i et rystende latterligt lys – det være sig lystfiskeri, golf, sejlsport eller teaterhistorisk klubliv. Det sidste skuffende materialisme og fuldstændige mangel på kontakt med teaterhistorien fik Groucho til at sende klubben følgende kritikløse brev: „Please accept my resignation. I don't want to belong to any club that will accept me as a member.“ Mindre kendt er hans svar på et par smædeartikler i „Confidential“: „Genilemen? If you continue to write nasty pieces about me, I shall be obliged to cancel my subscription!“

Mange vil sikkert hævde, at bogen ikke er morsom nok. Den er imidlertid ikke så lidt af en personlig bekendelse og som sådan ret vellykket. Grouchos billede af samfundet, kunsten, idealerne og humoren står klart, og det skæmmes kun ganske få steder af lidt for patetiske tilbageblik. Grouchos store hobby er mennesker – han samler på „Delaney'er“; det er grunden til, at han kan fortsætte sin fjernsynsserie „You Bet Your Life“ tilsyneladende i det uendelige og stadig troværdigt udtale, at han finder stor personlig glæde og tilfredsstillelse ved det.

Reklame eller ikke reklame i fjernsynet? Man kunne tilgive snesevis af imbecile tandpasta- og sæbereklamer for at få lov at se og ikke mindst høre Groucho kommentere vor tid over en lille, direkte kanal fra USA.

Poul Malmkjær.

Også om film

Sam Besekow: „Breve til en teatergal Professor“. Fremad, 1959.

Vore læsers opmærksomhed henledes hermed på, at *Besekows* lille bog ikke styrer uden om filmkunsten, som forfatteren behandler med taltalende respekt.

Enig med ham er man ikke altid. Angrebet på pressen for ikke at værdsætte *Maria Schells* spil i „Hvide Nætter“ er en del af *Besekows* manifest med følgende motto: „Skuespilkunsten kræver af skuespilleren en poetisk stil og ikke et realistisk udtryk“, hvilket måske er rigtigt, men det må stadig være tilladt at betvivle, at den henrykte *Maria Schell* i *Viscontis* film er et godt eksempel. Man kan have i en „abstrakt“ sjælfuldhed, der ligesom bliver for poetisk.

Enig med *Besekow* er man ofte. Side 96 taler han om filmens diskretionskrav i forbindelse med spillet (dette krav gælder dog næppe absolut), side 126 om det musikalske i filmrytmikken (*Ingmar Bergman* ville nikke anerkendende), fra side 135 om *Chaplin* („Jeg kan ikke le. Det bliver kun til en grimasse“). *Besekow* mener, at filmen i mindre grad end teatret kræver meddigtende indsats, men dette forekommer en generalisation ud fra den kendsgerning, at alt for mange læner sig sløvt tilbage i biografen; for at få det fulde udbytte af „Hiroshima – min Elskede“ må tilskueren tage sig sammen og digte med. Al kunst turde kræve fantasi-energi hos modtageren. Det er ikke filmens, men professor *Løgstrups* skyld, når han ikke bestiller noget videre til filmkørsel.

Wladimir Winde.

Vist af Institut Français:

Ned med videnskaben!

LE DÉJEUNER SUR L'HERBE. Prod.: Compagnie Jean Renoir, 1959. Instr.: Jean Renoir. Manus.: Jean Renoir. Foto: Georges Leclerc. Musik: Joseph Kosma. Dekor.: Marcel-Louis Dieulot. Medv.: Paul Meurisse, Catherine Rouvel, Jacqueline Morane, Fernand Sardou, Jean-Pierre Granval, Robert Chandeau, Micheline Gary, Frédéric O'Brady, Ghislaine Dumont, Ingrid Norðine, Paulette Goddard.

„Le bonheur, c'est peut-être la soumission à l'ordre naturel“. (Videnskabsmanden i „Le Déjeuner sur l'Herbe“).

Det må jo være *Edouard Manets* i sin tid forargende ungdomsbillede „Le Déjeuner sur